

ПЗВО «Київський міжнародний університет»

Перелік орієнтовних питань до Комплексного кваліфікаційного екзамену для студентів спеціальності 061 Журналістика (ступінь вищої освіти *магістр*)

Актуальні проблеми теорії та історії журналістики

1. Особливості актуальних проблем теорії журналістики

Журналістика і сучасний світ, що змінюється. Проблеми толерантності і свободи слова в сучасних українських ЗМІ. Актуальні питання теорії жанрів журналістики. Журналістика й актуальні проблеми суспільства. Журналістика як соціальний інститут і як історія сучасності. Журналістика як бізнес. Становище сучасної української журналістики. Ідеологічні й науково-методичні проблеми розвитку. Сучасна українська публіцистика. Вплив сучасних комунікаційних технологій. Категоріально-понятійний апарат журналістики. Проблеми толерантності і свободи слова в сучасних українських ЗМІ. Поняття толерантності. Толерантність ЗМІ. Свобода слова. Свобода слова як основний принцип діяльності ЗМІ. Свобода слова і моральна відповідальність журналіста. Маніпуляції суспільною свідомістю з боку ЗМІ. Актуальні питання теорії жанрів журналістики. Динаміка розвитку інформаційних та аналітичних жанрів. Розширення системи жанрів. Дифузія і синкретизм жанрів. Взаємовплив і взаємоперехід жанрів. Журналістське розслідування як жанр і метод. Журналістське розслідування як метод збору інформації. Формування типологічних ознак журналістського розслідування.

2. Актуальні проблеми історії журналістики.

Особистості в історії журналістики. Історія журналістики в системі журналістикознавства. Особистості в історії журналістики. Вивчення ролі особистостей в історії української журналістики. Характерні ознаки публіцистичної майстерності визначних журналістів України. Тенденції і

перспективи розвитку електронних ЗМІ. Створення і підтримка персональних проектів в Інтернеті – блоги і подкастинг. Економіка інтернет-видань. Робота з онлайн-джерелами інформації. Технічні особливості функціонування Інтернету. Соціальні веб-сервіси і концепція Web 2.0. Web-сторінка як інформаційний організм. Інтернет як чинник професійного становлення журналіста. Актуальні питання практики, медіакритики й медіаосвіти в сфері журналістики. Сучасна масово-інформаційна ситуація в Україні. Проблеми репортерської праці. Аналітична діяльність вітчизняних ЗМІ. Тенденції розвитку художньо-публіцистичних жанрів. Медіакритика як галузь журналістської діяльності. Сутність і види медіа критики. Регулятивна роль медіа критики. Впровадження медіа освіти в Україні.

Теорія та історія соціальних комунікацій

1. Основи теорії та історії соціальних комунікацій. Розвиток ідей соціальних комунікацій в історії людства

Теорія та історія соціальних комунікацій як фундаментально-теоретична дисципліна, яка сприяє систематизації історичних передумов і теоретико-методологічних засад та прикладному застосуванню в мас-медіа та соціальній комунікації. Галузь науки, яка вивчає сутність, закономірності соціальних комунікацій, процеси, структури та форми соціально-комунікаційних відносин. Соціальні комунікації у сукупності процесів і структур обігу інформації та знань у суспільстві. а) журналістика в системі засобів соціальної комунікації. Історія соціальних комунікацій та соціально-комунікаційних інститутів суспільства. Розповсюдження соціальної інформації. Вихідні поняття соціальної комунікації. Принципи та функції комунікації. Закономірності розвитку соціальної комунікації в сучасних умовах. Закономірності розвитку соціальних комунікацій. Сучасні тенденції розвитку теорій соціальних комунікацій (XX–XXI століття). Зв'язок соціальних комунікацій з іншими науками. Теорії комунікації та інформації в історії розвитку соціальних комунікацій. Формування загальної теорії соціальних комунікацій

2. Історія та методологія наукових дисциплін соціально-комунікаційного циклу й галузеві теорії соціальних комунікацій

Основні концепції та моделі соціально-комунікативного знання. Соціологія і масова комунікація. Структура соціально-комунікативного знання. Джерела та теорії соціальної комунікації. Поняття про інформаційні потреби. Концепція соціальної комунікації в надрах соціології. Інформаційно-когнітивна динаміка суспільства в умовах масової комунікації як основного різновиду соціального спілкування. Процеси інформаційного обміну. Методологія досліджень теорії і історії соціальних комунікацій, документознавства й архівознавства. Дослідження бібліотекознавства та бібліографознавства. Методологія теорії та історії журналістики, видавничої справи та редагування. Методи досліджень прикладних соціально-комунікаційних технологій та соціальної інформатики. Методи і методики досліджень соціальної інформатики.

3. Тенденції розвитку науки про соціальні комунікації

Соціально-комунікаційна система суспільства. Соціально-комунікаційна культура суспільства. Соціально-комунікаційна діяльність. Розвиток журналістикознавства в системі наук про соціальні комунікації. Журналістика, масова інформація і масова комунікація. Актуальні проблеми соціальної комунікації в сучасній Україні. Напрямки дослідження соціальних комунікацій.

4. Журналістика як суспільне явище

Соціальні комунікації як об'єкт наукового вивчення в журналістиці. Соціальна комунікація як умова і характеристика існування соціуму. Становлення теорії соціальних комунікацій в журналістиці. Журналістикознавство в системі наук про соціальні комунікації. Журналістика і журналістикознавство. Фундаментальні причини виникнення журналістики як соціокультурного явища. Журналістикознавство в системі наук про соціальні комунікації. Історія українського журналістикознавства. Види і типи журналістики. Наукові погляди на журналістику українських вчених.

Системний аналіз актуальних проблем журналістикознавства

1. Глобальні форми організації засобів масової комунікації

Стан і тенденції розвитку системи масової комунікації в світі. Формування систем ЗМІ. Вплив науково-технічних трансформацій на розвиток системи ЗМІ. Роль інформаційних процесів в сучасних міжнародних відносинах. Вплив засобів масової інформації на характер сучасних міжнародних відносин. Глобалізація: процес та його осмислення, фактор еволюції системи масової комунікації в сучасному світі. Формування глобальних форм організації засобів масової комунікації. Законодавче забезпечення функціонування ЗМІ у міжнародному інформаційному просторі. Свобода слова та інформаційна безпека держави. Правові засади інформаційної політики в Україні. ЗМІ та формування національного інформаційного простору. Міжнародні організації та їх діяльність щодо свободи слова та свободи друку. Діяльність ЮНЕСКО. Європейське право про захист прав та основних свобод людини. Законодавство України: гарантія свободи слова, право людини на інформацію, захист честі, гідності, ділової репутації, відшкодування моральної шкоди, завданої поширенням неправдивих відомостей. Законодавче забезпечення процесів підготовки та розповсюдження інформації, використання інформації. Міжнародні відносини у друкованих ЗМІ. Медіалізм у формуванні міжнародних відносин. “Персоналізація політики” та формування привабливого іміджу держави. Політичні погляди та політичні жанри. Українське радіо у міжнародній комунікаційній системі. Політична культура радіомовлення у формуванні міжнародних відносин. Позиція журналіста та позитивний імідж держави. Мережа Інтернет як засіб масової комунікації, вплив на міжнародні відносини. Шляхи вдосконалення масової комунікації. Вплив новітніх технологій масовоінформаційних процесів на економічний розвиток держави.

2. Вплив медіаіндустрії на формування дипломатичних відносин

Українське телебачення у міжнародній комунікаційній системі. Глобальне телебачення як новий засіб міжнародної комунікації. Інформативна та аналітична функції телебачення у програмах на тему міжнародного життя. Географічна і геополітична концепції висвітлення

міжнародних подій. Невпинність глобальних трансформацій телебачення, його вплив на міжнародні відносини. ЗМІ як фактор формування суспільної та індивідуальної свідомості. Форми впливу ЗМІ на політичні рішення конкретних політиків чи політичних сил. Фактори зближення політичних еліт розвинених країн світу з системою ЗМІ: шляхи, особливості, перспективи, наслідки. Інтернаціоналізація як феномен сучасності: глобальні агентства новин у міжнародному інформаційному просторі. Новинні медіа в політичній комунікації. Нові інформаційні технології та інтернаціоналізація масовоінформаційних процесів. Новини: вплив на аудиторію, взаємовідносини з владними структурами, міжнародними інститутами. Дискурс через канали мас-медіа. Глобальні агентства новин у міжнародному інформаційному потоці. Медіа-дипломатія та зовнішня політика. Феномени медіалізму та медіатизації: вплив на міжнародні відносини. Глобалізація ЗМІ і міжнародна дипломатія.

**Перелік практичних завдань
до Комплексного кваліфікаційного екзамену
для студентів спеціальності 061 Журналістика
(ступінь вищої освіти *магістр*)**

1. Назвіть основні джерела вивчення навчальної дисципліни "Теорія та теорія соціальних комунікацій".
2. Схарактеризуйте перспективи розвитку української журналістики: прогнози експертів-журналістикознавців і журналістів-практиків.
3. Назвіть провідні осередки рукописного книготворення в давній Україні
4. Схарактеризуйте журналістське розслідування як жанр і метод.
5. Розкажіть про становлення соціологічних знань і долю розвитку соціальних комунікацій.
6. Психолінгвістика, соціолінгвістика як база для соціальних комунікацій.
7. Свобода слова і відповідальність журналіста перед суспільством: тенденції.
8. Схарактеризуйте редакційний процес як об'єкт дослідження.
9. Розкажіть про створення і підтримку персональних проектів в Інтернеті – блоги і підкастинг.
10. Назвіть навчальні видання раннього друкарства, які можна назвати першими довідниками для друкарів і редакторів.

11. Розкажіть про комерціалізацію сучасної журналістики.
12. Схарактеризуйте основні принципи аналізу соціальних комунікацій (пропозиції В. В. Різуна).
13. Назвіть переваги й недоліки вирізьблення на дереворитах текстів та ілюстрацій з метою їх тиражування.
14. Розкрийте значення теорії та історії соціальних комунікацій в системі підготовки магістрів за спеціальністю «Журналістика».
15. Розкажіть про етичні і правові норми журналістського розслідування: тенденції сучасності.
16. Схарактеризуйте мас-медіа як фабрику розваг: співвіднесення творчого і економічного аспектів. «Шустерізація» і «гордонізація» журналістики: плюси і мінуси явищ.
17. Схарактеризуйте методи досліджень прикладних соціально-комунікаційних технологій.
18. Зазначте, коли й для чого запроваджують у своїх першодруках титульні сторінки західні й українські друкарі.
19. Коротко охарактеризуйте книжкові шедеври Йоганна Гутенберга.
20. Розкажіть про концептуальні уявлення теорії масової комунікації та їхню роль у формуванні підґрунтя теорії соціальних комунікацій.
21. Схарактеризуйте категорійно-понятійний апарат журналістики
22. Розкрийте поняття **цензури** в широкому і вузькому значенні цього слова.
23. Схарактеризуйте предмет і завдання курсу "Теорія та теорія соціальних комунікацій".
24. Назвіть найпоширеніші форми цензурних репресій проти українських видавців і авторів.
25. Розкажіть про тенденції ідентифікації ЗМІ, ЗМК і мас-медіа.
26. Схарактеризуйте методи і методики досліджень соціальної інформатики.
27. Розкажіть про співвідношення понять «журналістика» і «соціальна комунікація».
28. Окресліть роль особистостей в історії української журналістики.
29. Схарактеризуйте початкову структуру українського книговидавництва на етапі становлення вперше в легальних умовах.
30. Поміркуйте, чим пояснити феномен фактичної відсутності відхилень від оригіналів у наступних переписуваннях протягом століть різними поколіннями переписувачів текстів Святого Письма?
31. Розкажіть про еволюцію розвитку мас-медіа.
32. Схарактеризуйте методи досліджень теорії і історії соціальних комунікацій.
33. Розкажіть про роль китайських винахідників в поширенні нерукописного способу множення текстів.
34. Назвіть причини появи Валуєвського цензурного циркуляра.
35. Схарактеризуйте періоди розвитку українського редагування.

36. Розкажіть про розширення системи жанрів. Дифузія і синкретизм жанрів
37. Обґрунтуйте тезу про автентичність і неповторність Велесові книги.
38. Назвіть період запровадження в історії вітчизняної видавничої справи розділових знаків і великих літер.
39. Назвіть центри творення рукописних книг у стародавньому світі.
40. Схарактеризуйте тенденції співпраці суспільства і ЗМІ.
41. Розкажіть про античні джерела досліджень соціальних комунікацій.
42. Розкажіть про проблему «виживання» друкованих мас-медіа чи зміни парадигми сприйняття проблеми?
43. Схарактеризуйте організацію праці переписувачів і творців рукописних книг.
44. Окресліть поняття комунікаційних технологій.
45. Схарактеризуйте початкову структуру українського книговидавництва на етапі становлення вперше в легальних умовах.
46. Розкрийте роль інформаційних процесів в сучасних міжнародних відносинах.
47. Схарактеризуйте основні засади європейського права про свободу слова та свободу ЗМІ.
48. Розкрийте особливості висвітлення міжнародних відносин у друкованих ЗМІ.
49. Схарактеризуйте основні чинники формування позитивного іміджу держави.
50. Розкрийте питання про радіо-дипломатію, її мету та зміст; жанрову палітру радіо-дипломатії.
51. Розкрийте питання про глобальне телебачення як новий засіб міжнародної комунікації і його вплив на міжнародні відносини.
52. Розкрийте питання про Інтернет як засіб масової комунікації і його вплив на міжнародні відносини.
53. Обґрунтуйте роль держави у розвитку масовокомунікаційних процесів
54. Обґрунтуйте питання про формування світового інформаційного простору і його перспективи
55. Схарактеризуйте вплив інформаційних процесів, структурних трансформацій медіа індустрії на міжнародні відносини.
56. Розкрийте питання про інформаційне суспільство та інформаційну безпеку держави.
57. Схарактеризуйте національне законодавство України щодо свободи слова та свободу ЗМІ.
58. Схарактеризуйте діяльність міжнародних організацій в Україні по моніторингу інформаційних процесів.
59. Розкрийте питання про українське телебачення у міжнародній комунікаційній системі, його стан та перспективи.
60. Схарактеризуйте політичний дискурс влади медіа. Як відбувається дискурс через канали мас-медіа.